KUS KÄIAKSE, SINNA JÄÄVAD JÄLJED

KURESSAARE TEATER

TEINE PÜÜNE

KURESSAARE TEATRI VÄLJAANNE AASTAST 2006

Nr. 13 aastal 2019 Hind 1.50€

Fotol seisavad: Ken Rüütel, Martin Kork, Kristiin Räägel, Lena Barbara Luhse, Elise Metsanurk. Istuvad: Mihkel Kohava, Andreas Aadel, Oskar Seeman, Doris Altmets, Andres Raag, Berta Kelder, Maarja Johanna Mägi.

Liiga palju armastust

Lavastuses „Liiga palju armastust“ on üheskoos Anton Tšehhovi lühinäidendid „Karu“ ja „Abieluettepanek“ ning novellide „Koomik“ ja „Tuttav mees“ põhjal Elise Metsanurga kirjutatud dramatiseering „Armastan tuura.“ Kolme loo lavastajateks on lavakunstikooli 29. lennu (juhendajad Anu Lamp, Elmo Nüganen) kolmanda kursuse lavastaja õppesuuna üliõpilased Elise Metsanurk, Mihkel Kohava ja Andreas Aadel. Mängivad sama lennu näitleja õppesuuna tudengid Maarja Johanna Mägi, Kristiin Räägel, Lena Barbara Luhse, Martin Kork, Ken Rüütel, Oskar Seeman ja Andres Raag Tallinna Linnateatrist. Kunstnikuks on äsja Eesti Kunstiakadeemia stsenograafia osakonna lõpetanud Doris Altmets.

Kuressaare Teater koostöös Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia lavakunstikooliga.

Tšehhovit ei ole kunagi liiga palju.

Esietendus Kuressaare Sadamaaidas 25. juulil 2019.

1. Vaatus ABIELUETTEPANEK
Lavastaja Andreas Aadel, kunstnik Doris Altmets
Mängivad Kristiin Räägel, Oskar Seeman, Andres Raag

2. Vaatus KARU
Lavastaja Mihkel Kohava, kunstnik Doris Altmets
Mängivad Lena Barbara Luhse, Ken Rüütel, Andres Raag

3. Vaatus ARMASTAN TUURA
Lavastaja Elise Metsanurk, kunstnik Doris Altmets
Mängivad Maarja Johanna Mägi, Martin Kork

Kasutatud helilooming: Georgi Sviridov “Lumetormi valss”

Антон Павлович Чехов

Anton Tšehhov, praktiseeriv arst, novelli- ja näitekirjanik sündis Taganrogis Venemaal 29.01.1860 a. (17.01.1860 vkj) väikekaupmehe perekonnas. Gümnaasiumi lõpetamise järel õppis Moskva ülikoolis arstiteadust, samal ajal alustas ta Antoša Tšehhonte varjunime all följetonide, artiklite ja humoristlike lugude kirjutamist kaastöölisena mitmetele väljaannetele. Anton Tšehhov abiellus 1901. aastal Moskva Kunstiteatri näitlejanna Olga Knipperiga. Tšehhovit tuntakse eelkõige oma novellide poolest, aga mitte vähem tuntud pole ka tema psühholoogilised näidendid. Tema lugude tavalised tegevuspaigad on vene väikeasulad, maakohad, kus avalikkuse ette tuuakse kirjanduslikult hingeüksildust, raisatud õnne, inimlikke nõrkusi jms. Tuntumad Tšehhovi novellid on „Ametniku surm“, „Paks ja peenike“, „Kaks ühes“, „Kurbus“, „Magada tahaks“, „Duell“, „Palat nr. 6“, „Maja ärklitoaga“, „Inimene vutlaris“, „Daam koerakesega“ jpt. Tšehhov alustas näidendite kirjutamist juba koolipõlves, tema draamateosed valmisid sajandivahetusel. Ta tegi koostööd Moskva Kunstiteatriga. Tuntumad näidendid, mida on ka Eesti teatrites korduvalt mängitud, on „Kajakas“, „Onu Vanja“, „Ivanov“, „Kolm õde“, „Kirsiaed“.
Tšehhov suri 15.07.1904 a. Badenweileris Badeni suurhertsogiriigis.

Allikad: Internet, Väike maailmakirjanike leksikon. *Fotod: Wikipeedia*

Lavastajad Andreas, Mihkel ja Elise

Lavastaja Andreas Aadel.

Liiga palju armastust...

Miks selline pealkiri? Mida see tähendab? See ei tähendagi midagi. Lihtsalt üks sellistest lausetest, millel on väga tähtis kõla, aga tühi sisu. Nagu tahaks öelda kõike siis, kui midagi pole öelda. Aga ütlemata ei saa ka jätta, sest... No lihtsalt ei saa, midagi peab ikka ütlema. Eriti siis, kui keegi midagi ei küsi. Aga kui keegi küsiks tõsiselt, kas saab olla liiga palju armastust, siis kõigi aus vastus oleks ilmselt ei. Kuidas saakski? Pigem on ju puudus. Mõni võib küll trotsist öelda jah, armastust on liiga palju, aga kuna ta teeb seda trotsist, siis me teame, et ta ei mõtle seda tõsiselt ning me andestame talle, sest trotsijaid on ka vaja. Ja suuri tühje sõnu on ka vaja, kui on puudus millestki väikesest ja olulisest.

Andreas Aadel

Paar nalja Tšehhovi elu kohta ja natuke fakte

Tšehhovitel, Anton Pavlovitšil, tema vanematel, õdedel ja vanemal vennal on külas noore Anton Pavlovitši tuttav Anna Nikolajevna, väga jutukas ja väga õrna hingega olend. Parasjagu kurdab ta salamisi Antoni vennale: „Enam kunagi ei loo ma suhteid kirjanikuga nagu teie vend Anton. Avaldada ajalehes minu õrnast ja kaitsetust hingest tulnud ülestunnistused minu tunnetest! Panna oma tegelaste suhu minu kõige peenematest tundmustest sündinud sõnad. Ise ravida oma arstiharidusega tasuta igasugu matse ja talupoegi ja siis teenida elatist minu isiklike ja ainukordsete tunnete ja tundmuste pealt," ütleb ta ning pühib taskurätiga pisaraid. „Ja mitte see ei ole kõige hullem, selle üle võiks isegi uhke olla, et minu veetlev olemus on temale andnud kõik vajaliku, et luua suurt kunsti, vaid... vaid," ning ta nuuskab jätkates lämbuval häälel, „vaid et ta avaldab neid naljalugude hulgas!"

Mõned hetked hiljem, kui meeleolu on rahunenud ja vestlus Anna Nikolajevna ja Antoni venna vahel on saavutanud taas meeldiva voolavuse, saabub toimetusest Anton Pavlovitš.

„Anton Pavlovitš, see kleit, mis te mulle kinkisite on imeline!" hüüab Anna Nikolajevna rõõmuga talle vastu minnes. „See sobib mulle hästi, on õrn ja imeline, see on... üks luuletus!"

„Üks luuletus, ütlete teie," vastas Anton Pavlovitš, „see on üks luuletus, 25 novelli ja viis pikemat juttu, äsja sain arve."

...

Lavastaja Mihkel Kohava.

Mõned aastad hiljem põgeneb Tšehhov oma esimese täispika näidendi „Kajakas" esietenduselt Moskva Kunstiteatris. Selle vastuvõtt oli kergelt öeldes ebasõbralik. Ta jõuab oma arstist sõbra ja kolleegi Vassili Ivanovitši juurde ja palub tema kohest vastuvõttu teatades, et ta ei saa enam teatrisse naasta. Vassili Ivanovitš paneb Tšehhovi istuma ja hakkab puuhaamriga vastu põlvi koputama. Tšehhovi põlved aga püsivad liikumatult. Vassili Ivanovitš palub Tšehhovil püsti tõusta, hakkab tagantpoolt jalgu puuhaamriga läbi koputama, kuni lööb teda vastu tagumikku. Tšehhov karjatab ja Vassili, saanud lõpuks kätte soovitud reaktsiooni, teatab Tšehhovile: „Selge, lisaks tuberkuloosile on teil ka närvid p-per... tähendab pingul...," ning jääb vait, ärevalt kontrollides, ega Tšehhov märganud, et ta oleks peaaegu tema õnnetuse üle labast nalja visanud. „Peaksite sõitma pikemaks ajaks kuhugi parema kliimaga kohta, Jaltasse näiteks."

Tšehhov tõuseb, noogutades Vassili Ivanovitšilegi ootamatult. „Pole midagi labasemat, kui väike keskklassi elu viljatu jutu ja kasutute kombekohaste voorustega," tsiteerib ta end ja paneb oma näpitsprillid ninale. „Kui vahest välja arvata see viimane nali," lisab ta ja hakkab naerma.

Mihkel Kohava

Stiiliharjutused Tšehhovi ainetel

Teeme oma esimest Tšehhovit, käime veel koolis. Otsime Tšehhovi tekstidest seda, mis ennast ja teisi kõnetaks ja huvitaks, nii sisult kui vormilt.

Kõnealune autor, Anton Pavlovitš, pole meile, teatritudengitele, osutanud varem seda võimalust, olemaks meiega kontaktne. Nüüd, kui kokkupuude on õnneliku juhuse tahtel sündinud, on sihiks kõnet vääriv sisu ja loomulikult meeliköitev, et mitte piirduda labase "huvitavaga", väljendusvorm. Mis-tuleb tunnistada-ei ole midagi seninägematut, ent võiks siiski olla asjaolude soodsa kokkulangevuse korral piisav, et mitte anda publikumile põhjust lahkuda veel enne esimest vaheaega.

(Vanaldane Marfissa serveerib teed)

MITROFAN TIMOFEJEVITŠ: Ei ole midagi liigutavamat keevast samovarist.

OSSIP SEMJONOVITŠ: Vene hing nõuab võluvat vormi, olen teiega nõus, Mitrofan Timofejevitš. Alles eile nägin Jevgenia Fjodorovna pool, kuidas Anfissa valas tagatoas kannust, kujutlege, kannust teed ja tõi selle siis lauale, justkui oleks samovar liiga suur, et seda võõrastetuppa kanda.

(Marfissa ahhetab kuuldavalt, kuid tal hakkab oma vahelesegamisest piinlik ning ta lahkub, punastades nagu tüdruk.)

MITROFAN TIMOFEJEVITŠ: Ennekuulmatu!

OSSIP SEMJONOVITŠ: Ajad pole enam need.

MITROFAN TIMOFEJEVITŠ: Nõustun teiega täielikult, Ossip Semjonovitš, nõustun täielikult.

(Siseneb Sonjake, kes hakkab mängima klaveril romansse, tehes üksjagu palju vigu. Mehed kuulavad heldinult vigast klaverimängu.)

MITROFAN TIMOFEJEVITŠ: Sonjake! Kui kiiresti nad kasvavad. Sellest on alles mõned kuud, kui Sonjake romanssidega alustas.

OSSIP SEMJONOVITŠ: Ah, õppetöö võluvad ponnistused!

(Siseneb Marfissa. Serveerib moosi ja präänikuid.)

MARFISSA: Sonjake! Tee on valmis, pakkuge oma vaesele papale ometi seltsi, te südametu tüdruk!

SONJAKE: (Viskub Marfissale kaela) Ah, kui kallis sa minule oled, Marfissake, Papa, eksole ta ju armas?

OSSIP SEMJONOVITŠ: (Vaatab nukral pilgul Sonjakest, ei saa temalt pilku lahti, pakub talle präänikuid.) Soovite, Sonjake, murakamoos on tänavu eriti hõrk.

(Sonjake vaatab pikal pilgul Ossip Semjonovitši ja jookseb siis punastades välja.)

MARFISSA: Murakad, tõepoolest, murakad.

Elise Metsanurk

Lavastaja Elise Metsanurk.

Kuressaare Teater, I püüne

Praegune Kuressaare Teater tegutseb 19. sajandi algul ehitatud majas, mis tollel ajal kuulus von Pollide suguvõsale, sama sajandi lõpus müüdi hoone Ivan Mierzeyewskile suvilaks, mille omakorda ostis Kuressaare Eesti Selts (K.E.S.) 1911. aastal.

Aastat 1924 loetakse süsteemse teatritegemise alguseks Kuressaares, näitejuht ja lavastaja Jaan Metua pani aluse korralisele etendustegevusele Kuressaares, mille eelduseks oli kindla põhitrupi loomine. Aastast 1935 sai teatrist kutseline Kuressaare Teater, mis likvideeriti 1951. aasta Eesti NSV Kunstide Valitsuse käskkirjaga nr 450. Seejärel tegutses majas kuni 1967. aastani rajooni kultuurimaja, hiljem muudeti hoone okupatsioonivägede kultuuriasutuseks.

Kuressaare Linnateater alustas renoveeritud ajaloolises K.E.S.-i majas tegutsemist aastal 1999. Alates 1. juulist 2019 moodustati munitsipaalteatrist sihtasutus ja teater kannab senise Kuressaare Linnateatri asemel nime Kuressaare Teater. 20. aastaga on Kuressaare teatrimajas välja toodud 78 lavastust.

Kui rääkida lähitulevikust Kuressaare Teatris, siis juba järgmine esietendus toimub 13. septembril ja selleks on Joe Ortoni must komöödia „Röövsaak“ Peeter Tammearu lavastuses. Selles loos mängivad Raivo Trass, Triinu Meriste, Markus Habakukk, Jürgen Gansen, Raivo Rüütel ja Ahto Matt. Ja 4. detsember on see päev, mil 20 aastat tagasi kutseline teater Kuressaares taas tegutsema hakkas. Sestap saavad sel päeval rõõmu tunda kõik lapsed ja miks mitte ka täiskasvanud, sest esietendub Eno Raua „Naksitrallid“ lavastajaks Rauno Kaibiainen, mängivad Jürgen Gansen, Markus Habakukk ja Tanel Ting.

Sadamaait, II püüne

Sadamaaidale, selle ajaloole, on läbi nende aastate etenduste kavalehtedel ikka veidi ruumi antud. Ja kuigi ajalugu on ühel või teisel moel ümber hinnatud, siis selle väärika hoone puhul jäävad faktid faktideks, nii palju, kui neid on. Aga selge on see, et 1663. aastal valminud Sadamaait püsib enam vähem oma põhivormilt ühe koha peal juba 356 aastat ja üheteistkümnes hooaeg on see, kui teatrit Sadamaaidas tehakse ja selle aja jooksul on seda väärikat hoonet külastanud pea 20 000 teatrisõpra.

Sadamaait on Kuressaare üks vanimaid säilinud ehitisi, mis rajati kaubavahenduse hoonena.

Veski tänav, kus vana ait asub, sai nime 19. sajandi teisel poolel, pärast seda, kui hoone auruveskiks ümber ehitati. On teada, et siis kuulus see Oskar Schmidtile, hiljem aga Oskar Wildenbergi nahavabrikule.

1920. aasta teisest poolest oli ait Eesti Tarvitajate Keskühistu omanduses, nõukogude ajal, mil Veski tänav kandis Komsomoli tänava nime, oli hoone ETKVL`i käsutuses.

Kuressaare Linnateatri/Kuressaare Teatri lavastusi Sadamaaidas läbi aastate:

Aino Kallas/Aare Toikka „Reigi õpetaja“ 2007, lavastaja Aare Toikka

Urmas Lennuk „Igavene kapten“ 2009, lavastaja Kalju Komissarov

Silvia Soro „Rääkivad kivid“ 2010, lavastaja Tiit Palu

Kaspar Jancis „Morten lollide laeval“ 2011, lavastaja Aare Toikka

Laura Ruohonen „Yksine“ 2012, lavastaja Aare Toikka

Tiit Palu „Talgud“ 2013, lavastaja Tiit Palu

Indrek Hargla „Testamenditäitjad“ 2014, lavastaja Peeter Tammearu

August Gailit/Aare Toikka „Ekke Moor“ 2015, lavastaja Aare Toikka

Alan Ayckbourn „Madu oma rinnal“ 2017, lavastaja Peeter Tammearu

Tiit Palu „Meretagune paradiis“ 2018, lavastaja Tiit Palu

Abijõud:

Dekoraator: Berta Kelder
Etenduse teenindajad: Elen Pärtel-Saar, Ene Pärtel
Fotograafid: Mari-Liis Nellis, Aarne Mägi
Grimmikunstnik: Ivi Smeljanski (Endla)
Kavalehe tekstid: Aarne Mägi, Elise Metsanurk, Mihkel Kohava, Andreas Aadel
Kostüümid: Doris Altmets, Laivi Koppel
Kostüümide hooldus: Laivi Koppel
Kohvik ja Catering: Leena Mölder
Lavakonstruktsioonid ja ehitus: Ahto Matt
Lavakujunduse teostus: Doris Altmets, Berta Kelder
Lavakujunduse loomist assisteeris: Tanel Ting, Elen Pärtel-Saar
Meediasuhtlus: Aarne Mägi
Mängusaali ettevalmistus: Aarne Mägi, Ahto Matt, Ene Pärtel, Laivi Koppel, Piret Rauk, Elen
Pärtel-Saar, Sveta Mets, Helve Tiidus
Piletite administreerimine: Ene Pärtel
Piletimüük: Tiiu Villsaar
Rekvisiidi soetus ja teostus: Piret Rauk, Laivi Koppel, Doris Altmets
Teenindajad: Sveta Mets, Helve Tiidus
Transport: Ahto Matt, Aarne Mägi, Tarmo Matt, Piret Rauk
Valguskujundus: Tarmo Matt, Elise Metsanurk, Mihkel Kohava, Andreas Aadel
Valgus- ja helitehnika transport ja paigaldus: Tarmo Matt

Täname: Saaremaa Vallavalitsus, Kultuuriministeerium, Kultuurkapital, Eesti Etendusasutuste Liit, Rahvakultuurikeskus, Sadamaait OÜ, Saarte Hääl, Coop Saaremaa.
Kummardus kõigile inimestele, kes Kuressaare Teatri etendusi külastanud on.